

Kapitalisti razkrinkani.

V Zjedinjenih državah obstoji že dolgo let organizacija posestnikov največjih tovarn, premogokopov in livarn, katere šteje 225 posameznih skupin, ter ima v celoti 4.000 članov. Ti člani imajo v svojih tovarnah zaposlenih 5.000.000.000.000. Ta organizacija se imenuje: National Association of Manufacturers. V javnosti je veljala ta organizacija za potrebno združenje tovarnarjev v prosep in razširjanje ameriške industrije. Sedaj pa je pod pritiskom vlade prišel človek, ki je nekdanji tovarnik, ki je nekdanji tovarnik vodil, ter naenkrat strmečemu svetu povedal nekaj, kar bi bilo skoro neverjetno, ako bi ne bilo tako britka resnica.

Že dlje časa se vrše pod nadzorstvom zveznega senata razna razkritja o delovanju kapitalistov proti odpravi colnine na razno blago. To delovanje vodi z vsemi mogočimi sredstvi neka tajna organizacija. K tej organizaciji pripada tudi mož, ki je sedaj objavil tako veljavne izpovedbe.

Po teh izjavah je gori omenjena organizacija kapitalistov v resnici samo na to delovala, da je s svojim denarjem in močjo, ki je bila združena v njenih rokah, delala zadnjih deset let na to, da so se sklepale vedno le take postavbe, ki so bile za njo koristne. Nadalje, da so imeli po celem državi razširjeno svoje delovanje tako, da so vedno zabranili, da ni bil izvoljen v tem ali onem kraju mož, ki bi ne hotel delati v postavodajih po njih navodilu. Tako so po teh izpovedbah zabranili, da niso prišli v postavodaj ljudstvu prijazni možje, temveč po večini le taki ki so bili le golo orodje v njih rokah. Z jednaki svesti so tudi prepredili, da niso bili ponovno izvoljeni oni kongresniki, ki so delovali v postavodajih zoper nje. Toda, še več je mož, katerega ime je: Col. Martin M. Muihall izpovedal; in to je, da so poprejšni najvišji uradniki države, kakor predsednik Taft in tudi podpredsednik Sherman bili v zvezi s to organizacijo ter da so bile vse gojne proti trumom le slepilo za ljudstvo. Vsi časopisi so sedaj polni teh razburljivih vesti in ameriško ljudstvo spregleduje, kako je bilo dolga leta žrtve brezvestne vlade. Sicer pa vse to ni za zavednega delavca nič novega. Delavski časopisi so vse to že davno pisali. Ta razkrinkanja so samo dokaz, da so pisali resnico.

MINIMALNA PLAČA ZA ŽENSKO.

V Madisonu se je zadnje čase mnogo razpravljalo o minimalni plači za ženske in otroke. Poslanec Karl Minkley iz Milwaukee je izdelal načrt za tozadevno postavno predlogo. Nova postava, ako bo sprejeta tudi v senatu, bo določala gotove plače za ženske uslužbenice in otroke. V zadnjih časih se je o tem mnogo pisalo. Preiskave, kje tiči vzrok, da se prostitutice vedno bolj razširja, so dognale, da največ deklet propade vsled slabih plač, ki jih dobivajo, posebno po velikih trgovinah. Te res ne zadostujejo, da bi se deklet, ki ne stanuje pri stariših, pošteno preživelo. Tako se je vzbudilo obče zanimanje za povišanje plače ženskam in otrokom. Postavodaj v Madisonu se je že dolgo časa bavila s tem vprašanjem in sedaj je pričela razpravljati o minimalni plači. S tem se bo položaj žensk po tovarnah in trgovinah vsaj nekoliko izboljšal.

Nečloveška mati.

Ker se je bala, da bi njen mož zvedel, da ima nezakonskega otroka, je neka žena v Salt Lake City Utah umorila svojo dvanaest letno hčerko. Truplo so našli v reki Ogden v zaboju. Mati je brez kesanja povedala, da je deklico umorila, potem pa razrezala in dele spravila v zaboj.

Ker je bila deklica zavarovana za \$150, misli policija, da se je ona tudi denarja polakomnila.

Osemurno delo za ženske v Minnesoti.

S prvim julijem je stopila v moč postava, ki zapoveduje osemurno delo za ženske po celem državi. Izključene so v tem samo še telefonistnje. Da so te sedaj izključene iz te postave, je bilo krivo to, da so znašli šele dva meseca potem, ko je bil predlog že vložen, da telefonistnje v predlogu niso omenjene. Ko je med velikim delom, ki so ga imele izgotoviti postavodajci še pred prvim julijem, prišla ta zadeva na dan, so prišli nekateri člani družbe in pregovorili par senatorjev, da so izpustili iz imenika družb, katere morajo dati delavkam osemurno delo, njihovo ime. Tako bodo morale telefonistnje še nadalje delati po deset ali dvanaest ur na dan.

Mestne ledenice v Cincinnati, O.

Mestna uprava je vzela prodajanje ledu v lastno oskrbo ter je takoj pričela zalagati bolnišnice in razne druge zavode z ledom. Sedaj ima še malo množino ledu na razpolago, a bo do gotovo hitro dobivalo vedno več moči pri tem. Ljudstvo je z veseljem pozdravilo ta njen korak. Vslužbenici pri družbah, ki lastujejo ledenice, so na stavki in ni jim bilo mogoče priti do sporazuma z delodajalci. Zaradi tega je mesto veliko trpelo. Posebno bolniki in dojenčki so prišli v veliko nevarnost vsled neznosne vročine. Tedaj pa je mestna uprava posegla vmes. Tako imamo sedaj v Cincinnati to, za kar se je prej nja mestna uprava v Milwaukee tako dolgo borila, ne da bi zamogla dospeti do uspeha.

Naraščujoča draginja.

Iz poročila preiskovalne komisije v Girard College v Philadelphiji se razvidi, da je pretečeno leto stala za enega učenca potrebna obleka \$11,84 več kakor leto poprej. Hrana je stala v tistem času \$5,65 več.

Te številke nam dajo misliti. Ne sme se namreč pozabiti, da so se tudi druge stvari, ki jih človek neobhodno potrebuje, podražile; nekatere celo v večji meri. Tudi vladna poročila pravijo o neprestanem naraščanju draginje. Po teh so se povprečno za tri procente podražile sledeče stvari: Slanina, vsake vrste meso, perutnina, moka, jajca, maslo, krompir, in mleko. Po istih vladnih poročilih je vsako leto skoro polovico več pridela, kar človeštvo porabi; in v zvezi temu draginja narašča. Tovarne izdelujejo z vedno modernejšimi stroji čimdalje več blaga. Po zdravi človeški pameti bi sedaj moral delavni čas se vedno krajšati, a kje se to godi?

Koncerti v parkih.

V spomin bitke pri Gettysburgu pred petdesetimi leti se vršijo ta tedni po parkih koncerti in sicer: V torek večer v Lake parku, v sredo večer v Washingtonu, in v četrtek večer v Mitchel parku.

Sheboygan, Wis.

27. junija je padel na cesti vsled vročine neki mož, ki se zove Karl Tesar ki je naslednji ponedeljek umrl v bolnišnici. Poročilo ne pove, če je bil dotičnik Slovenec. Vsled vročine je padlo v tovarnah več oseb, ki so morale biti prinesene v bolnišnico.

Kaj smo pa dosegli?

Vlada je, kakor znano, znižala uvoznino na volno in tkanino, misleč, da bo s tem znižala cene blaga, ker se bo to potem lahko iz Nemčije uvažalo. Pred kratkim pa se je vrnil zastopnik velike trdnice, ki ima svoj sedež v St. Louis Mo. iz Nemčije in izjavil, da so nemški tovarnarji takoj po znižanju uvoznine povišale cene blaga za 10 do 25 procentov. Revno ljudstvo bo pa še vedno tako drago plačevalo, kakor popreje.

Fred P. De Wild je iznašel nove vrste zapestne gumbe, za katere je dobil že patent v Nemčiji, v Zjedinjenih državah in na Anglijskem.

"BODOČNOST" LAST TISKOVNE DRUŽBE

"BODOČNOST" LAST TISKOVNE DRUŽBE.

Na podlagi zadnje seje delničarjev je s prvim julijem prevzela Tiskovna družba „Bodočnost“ list v svoje roke. Družba si je s tem stavila težko nalogo, katero zamore izvrševati le s pomočjo cele milvaške naselbine v prvi vrsti, kakor tudi s pomočjo rojakov po vseh drugih naselbinah. „Bodočnost“ je prišla v javnost skromno, brez velikega, visoko letočnega programa, brez fraz o ljubelem narodu o raznih njegovih velikih zavodih. Le skromne a resnične besede so bile zapisane v prvi, kakor tudi v poznejših številkah. Izobrazba hoče priletni med slovenske delavce in jo razširjati; izobrazbo v pravem pomenu besede. Njen namen ni bil vzgajati jih v praznoglave kričanje, temveč vsaditi jim globoko v srce pravo prepričanje; spoznanje samega sebe, svoje vrednosti kot delavce, kot človek. Njen glas je zaslislalo le malo slovenskih delavcev; sredstva, ki so bila na razpolago niso dovolila, da bi se razposlala; tako je ostalo delo do sedaj omejeno le na naselbine v državi Wisconsin nekaj tu di v Minnesoti in Illinoisu. Izdajatelj lista so postavili za program razširjanje izobrazbe. Ta program so do sedaj izvrševali tako, kakor vedo da jim prinese v času gotove uspehe. Mirne, priproste besede, polne lepih navkov je do sedaj raznašal list po naselbinah in to bodo storili tudi za naprej v polni meri če mu bodo rojaki ostali naklonjeni za naprej. Želja izdajateljev je, da bi list svoj delokrog razširil, da bi mu bila dana prilžnost vedno več storiti za razširjanje izobrazbe; za to se obrača tem potom na vse delavce, katerim je za povzdigo delavstva, da ostanejo listu naklonjeni, da mu žrtvujejo en del svojih moči. Rojaki v Milwaukee, ki so se zbrali okrog lista, so preživeli dolga leta med delom za povzdigo naselbine in delavstva splošno. Z zdravim in neumomim delovanjem so, združeni med seboj, povzdignili naselbino na visoko stopinjo ne samo na v političnem, temveč tudi na gospodarskem polju. Odpravili so moreče medsebojno nasprotno in privedli rojake takoko daleč, da so se začeli zanimati za prihodnost in povzdigo naselbine. Sedaj je naselbina tako daleč, da ima trdno gospodarsko podlago in da tudi na političnem polju pozna svojo dolžnost in jo vestno opravlja.

Toda sedaj, ko so pričeli prikazovati sadovi tega dolgoletnega dela, se je odprlo pred naselbino velikansko polje, ki mora biti še obdelano. Naselbina raste; vedno novi naseljenci prihajajo, ki morajo biti pridobljeni, da bodo pričeli z nami delovati, da bodo tudi oni spoznali svoje dolžnosti do samih sebe in do svojega brata. A ne samo to. Pred nami raste mladina, katere mora biti pridobljena, katere je za nas izgubljena, ako se ne bomo brigali za njo.

Tudi na gospodarskem polju se mora neumorno nadaljevati pričetno delo, ker vsak najmanjši obstanek v napredovanju je pomeni nazadovanje in je nesreča za naselbino. Ona bode v nekaj letih tvorila moč na političnem in

Vsi hočejo delati.

Pod tem naslovom je prinesla tukajšnja „Germania“ kratko notico, v kateri hvali šolske otroke, kako so navdušeni za delo. Takoj po začetku počitnic se je prijavilo veliko število fantov in deklic, ki so prošili za dovoljenje, da smejo iti delat v tovarne. Ne verjamemo, da bi bil urednik tega magazinske lista, ki se vedno po trebuhu plazi pred vsakim prinčem tako kratkoviden, da bi ne vedel, da te otroke ne žene v tovarno veselje do zaduhle tovarne, temveč beda, ki stoji za njimi. Gotovo se še spominja svoje mladosti in ve kako hrepeni otrok po prostosti. Seve, ako bi hotel resnico pisati, bi mogel priznati, da so to otroci takih starišev, ki žive v skrajni revščini, ker oče ne zasluži dovolj, da bi prekrbel svojo ženo in otroke. V teh vročih dneh, je za odraslega človeka pravi pek, stati po deset ur v razbeljeni tovarni in na stotine jih pade vsaki dan kot žrtve. Kako mora biti to hudo za otroke, ki so željni prostosti in solničnih žarkov, kakor mlado evetje na polju, si lahko misli vsak človek; morebiti da delajo v tem izjemo gotove vrste čašnikarji.

gospodarskem polju. In če se ta moč ne bode prav izrabila ne bode nam prinesla samo nič vsepa, temveč še razočaranje.

Videč in spoznavajoč to, so se rojaki potrudili ter si ustanovili list. Brez njega je težko pregledovati in voditi složno tako veliko naselbino. Brez ista je naselbina nesposobna, da bi dosegla velike uspehe. List je voditelj in svetovalec vsakemu posamezniku in tudi celoti. A ozirali se niso samo na domačo naselbino oni, ki so list vzeli v svojo oskrbo, temveč so tudi dobro vedeli, da ne zadostuje, ako je samo ena naselbina složna, ampak da se mora složno delovati povsod, po vseh naselbinah. Kar je dosegla milvaška naselbina, bodo želele doseči prej ali slej tudi druge. Mnogo jih je še, ki ne poznajo delavske zavednosti; a tudi za te bode prišel čas; in tedaj bodo nastopili rojaki pot, katero jim bode kazal list. Za to pa upajo oni, ki so zbrali okrog „Bodočnosti“, da ne računajo zaman za naklonjenost od drugih naselbin, posebno pa še v Milwaukee in okolici. Upajo nadalje, da bodo delavci spoznali koristno delo lista, ter ob enem korist našega skupnega dela. S tem upanjem se obračajo sedaj na vse one, ki jim je proevit naselbine pri sreč, da ostanejo še naprej zvesti listu in da mu pomagajo do vedno večjih uspehov. Povzdiga lista pomeni povzdiga delavstva in naselbine. Za to naj vsak po svoji moči pripomore do razširjanja lista in ob enem do povzdige in ojačenja delavstva.

Odbor Tiskovne dr. „Bodočnost“.

ZAHVALA IN POŽIV.

Kakor v prejšnjem članku omenjeno, je z začetkom tekočega tedna prevzela Tiskovna družba „Bodočnost“ v svojo oskrbo ta list, ki je bil do sedaj last podpisane. Težko, a potrebno breme je torej prešlo z rame ene same osebe na rame Tiskovne družbe, ki se opravičeno smatra za zastopnico zavednih milvaških Slovencev. Zato ob tej priliki smatra podpisani za svojo dolžnost izreči iskreno zahvalo in priznanje vsem onim, ki so na kak način pomagali listu do dosejanega uspeha. Zlasti pa velja to za listove agitatorje, ki se niso ustrašili ne gnetnih in ne moralnih žrtv, da so širili krog listovih čitateljev. Naj imajo zavest, da so izvršili važno kulturno delo, za svoje toli iskoriščane rojake, ki so zaradi svoje zaostalosti za drugimi narodi tako pogostokrat najbrezobzirnejše izigravani. Zato na tem mestu ponovno apeliram na vsakega zavednega sloveskega delavca, da se zaveda v polni meri velike važnosti izobraževalnega dela, ki ga propagira „Bodočnost“, ter gre še s tem večjo vneto na delo za list ter s tem za kulturno povzdigo slovenskih trpinov v Ameriki. Ne gre za to, kdo je lastnik, temveč gre za načela lista. Svojem, ob začetku stavljenim ciljem, pa hoče ostati zvesta „Bodočnost“ tudi pod novim lastnikom. Vsakdo naj stori za list, kolikor lahko stori, in vse „bo storjeno.“

Leo Zakrajšek, bivši lastnik „Bodočnosti“.

Samouprava za mesto Milwaukee.

Pod poprejšnjo mestno upravo se je začel boj s postavodajci v Madisonu za to, da dobi naše mesto samoupravo (home rule) to je, pravico da sme prevzeti razna podjetja v svoje roke, kakor polučno železnico, razsvetljavo, ter drugo, kar spada k javnim potrebščinam. In sedaj so za koristi ljudstva vneti zastopniki v postavodajci tako dolgo nadaljevali ta boj, da bode v nekaj dneh skoraj gotovo zmaga na njih strani; tako se glasi poročilo iz Madisona. S tem bo storjen prvi korak za to, da se vzame raznim podjetnikom in družbam prilžnost izkoriščati celo mesto v svojo osebno korist. Dobiček, ki ga sedaj dobijo le nekateri, bo prišel potem v prid vsega prebivalstva. Najlepši vzgled pri tem nam daje zadeva mestnih ledenic. Vsakemu je znano, kako velike važnosti je led pri hiši v vročih poletnih časih. Neštivilne bolezni se zabramijo, ker se obrdže jedila nepokvarjena. Posebno pri družinah, kjer imajo dojenčke je to nujno potrebno. Tako je poprejšna mestna uprava izračunala, da bi lahko delavske družine dobivale led za polovico nižjo ceno, ako bi imelo mesto svoje ledenice. Velikanske dobičke je navedla, ki jih privatne osebe izprejšajo iz delavca. Istotako je pri razsvetljavi, pri polučni železnici mlekar nah. Zadnja ima posebno veliki pomen za delavce. Ako bi mesto posedovalo svojo mlekarno, bi odpadel dobiček, ki ga sedaj privatne osebe vzamejo; zraven tega pa bi prišlo sveže blago naravnost od farmerja v mesto. Zraven tega pa bi se lahko farmer več dobil za svojo blago ker bi nepotrebnih prekupec odpadel. Istotako je z raznimi drugimi poljskimi pridelki. In sedaj je storjen v tej zadevi že prvi korak naprej, tako da lahko trdno upamo, da bo kmalu prišel čas, ko bode zamogla mestna uprava izboljšati v teh ozirih delavski položaj. Seveda je to odvisno od tega kakšna bo ta uprava.

Unija mašinistov v Milwaukee.

Prihodnji ponedeljek se bode vršila posebna seja osrednjega odbora št. 10. mašinistovske unije. Predsednik mednarodne zveze mašinistov William E. Johnston bode sam prisoten tej seji in razpravljal o važnih vprašanjih. Pri prihodu v Milwaukee se je izrazil, da ga veseli, da so pričeli milvaški mašinisti pridobivati za svojo organizacijo tudi pomočnika, takozvane „handy men“. Rekel je, da je neobhodno potrebno, da se pričnejo vsi delavci v železni industriji zanimati za svojo strokovno organizacijo. Predsednik Johnston je prišel iz st. Paula, kjer je prisostvoval seji glavnega eksekutivnega odbora. Med drugim se je tudi izrazil, da je bil presenečen, ko je videl kako je v zadnjih mesecih narastlo število članov. Od 1. januarja do junija je pristopilo vsaki mesec povprečno 2.000 novih članov.

Stavka v Mest Virginiji.

Ako so poročila resnična, je prišlo do sporazuma med premo-garji, ki so bili namenjeni stopiti v stavko, ker je družba prelomila pogodbo. Ako bi prišlo do stavke, bi bilo prizadetih 15.000 do 25.000 mož.

BALKANSKA VOJNA.

V ponedeljek oddani brzojav iz Sofije, glavnega mesta Bolgarske, poroča, da se je pričela voj-ska med Bulgari in Grki pri mestecu Leffera. Po prvem hudem boju so bili Grki premagani, na kar so se umaknili iz svojih postojank. Nadalno poročilo pravi, da se Grki vedno dalje umičejo, kakor tudi da so se pričeli novi boji med Srbi in Bulgari.

Za odpravo smrtnih kazni.

V Columbiju so se izrekli prebivalci za odpravo smrtnih kazni. K temu pa pripomni šaljivo Kansas City Journal: za to ker smrt na z kazni nima nobenega pomena, dokler ne smejo poslancev v k ognju obešati.

ŽRTVE VROČINE.

Neznosna vročina zadnjih dni je zahtevala mnogo žrtv. Ne samo da je trpel promet in trgovina vsled tega, tudi človeške žrtve so padale. Najhujše je postalo v ponedeljek. Delavci na cestah, kjer so bili izpostavljeni pekočim žarkom solne, so popolnoma ope-mogli tako da so bili delovodje prisiljeni poslati jih domov. Že zgodaj zjutraj se je zgrudilo več bil tudi eden Slovenec. Ta rojak je bil stari naseljene in nekdanji saloner Marakuti. Njegov salon se je nahajal pred šestimi leti na Florida cesti, nasproti sedajnega prostora F. Fužirja. Na voglu S. Pierce st. se je zgrudil nezavesten in odpeljali so ga v bolnišnico kjer je popoldan umrl. Do tretje ure popoldan je umrlo od vročine 7 oseb. Nevarno zbolelo, tako da so morali biti prineseni v bolnišnico, je 19 oseb. Mestni uradnik, ki ima pod nazarstvom čiščenje cest, je bil primoran delo vstaviti, ker mu je že predpoldan osem konj poginilo. Največ žrtv pa je padlo pri težkem delu, ki ga imajo razvažalci ledu, ki so izpostavljeni vedno veliki nevarnosti zaradi tega, ker morajo iz mrzlih prostorov vedno ven v vročino. V splošnem pa postane položaj delavcev v taki vročini nad vse knut. Po dolgih urah, katere prebije v vročem strupenem zraku tovarne, pride na svoj dom, kjer mu pa ne pusti vročina; da bi se spočil. Vrača se na delo izmučen kakor je bil zvečer, ko je prišel od dela. V tem oziru se je v raznih državah v Evropi mnogo izboljšalo. Tako je na Švicarskem postava, da se za vsakemu delavcu na leto eden do dva tedna prostega časa z isto plačo, kakor jo ima pri svojem delu. Na Francoskem, v Nemčiji in tudi v posameznih delih Avstrije so si delavci priborili počitnice s plačo. Amerika je najbogatejša država na svetu, toda počitka za delavce ne pripozna drugače, kakor tedaj, kadar postavi stotisice na cesto v mraz in bode.

Zadeva salonov.

Vzlie neprestanim sejam ki jih je imel zadnje tedne občinski odbor za dovoljenje salonskih licenc, še sedaj položaj ni popolnoma jasen. Prvič je odbor dobil od mestnega sveta priporočilo, da dovoli 2.224 licenc. V ponedeljek pa je temu sledilo drugo, ki se glasi samo za 1.952 salonov; ostalo število pa mora čakati tako dolgo, da se cela zadeva v Madisonu odloči, kar se bo zgodilo najkasneje do 10. julija. Mnogo aldermanov je bilo proti temu, da bi se dalo vsem dovoljenje, ki so prosili zanj. Oni so se ozirali na nevarnost, ki pri tem preti mestu, kakor tudi posameznikom. Ako bi sodišče one salone ovrglo kolikor jih je ečz postavbo, bi nastala vsled tega velika škoda za posameznika, kakor tudi za mesto. Ako bi toraj ostala takozvana Baker postava v polni moči, tedaj bode zaprtih 200 salonov ne pa 600 kakor je bilo to iz početka poročano. Za 150 starih prostorov se ni več prošlo za dovoljenje, 15 pa jih je bilo uničenih po ognju, ali pa so se prostori porabili v druge svrhe.

Želja slavnega učenjaka.

Grški učenjak Sokrat je imel zelo hudo ženo. Ko mu je enkrat pek tožil, da ima na svojem vrtu nesrečno drevo, kjer so se na njem že tri njegove žene obešile, je ta odgovoril: Ljubi prijatelj, prinesi mi vejico od tega drevesa da ga bodem tudi jaz usadil na mojem vrtu, ker tako drevo, bi jaz zelo rad imel.

Nenavadni premogovnik.

Na nekem malem otoku v Japonskem morju, v blizini Nagasaki, se nahaja premogokop, ki je edini te vrste na svetu. Na otoku je namreč samo toliko prostora, da zamore na njem stati hiša s stroji in pa vhodi v jamo. Ves rov pa leži globoko pod morsko gladino. Naravno je, da je ta premogovnik zelo nevaren.

BODOČNOST

List za izobrazbo in napredek slovenskih delavcev v Wisconsinu in po drugih državah Unije.

IZHAJA VSAK PETEK.

Naročnina:

Za Ameriko: Za celo leto...\$1.50
Za pol leta...\$0.75
Za četrt leta...\$0.40
Za Evropo: Za celo leto...\$2.00
Za pol leta...\$1.00
Za četrt leta...\$0.50

Vsa pisma in druge pošiljave naj se naslovijo na:

BODOČNOST

322 Reed St., Milwaukee, Wis.

Leo Zakrajšek, upravnik.
Frank Novak, urednik.

BODOČNOST

(THE FUTURE)

Slovenian Weekly for Education and Progress.

Appears every Friday.

Owners & Publishers:

THE BODOČNOST PUB. CO.

322 Reed St.

Milwaukee, Wis.

Application for entry as second class matter at the Post office at Milwaukee, Wis., pending.

Advertising rates on agreement.

61

DELAVEC KOT STROJ.

V zadnji številki smo omenili na kratko zloznan, "Taylor System", ki je kot nov način izkoriščanja postal znan po celem svetu in od katerega pretil delavec nova velika nevarnost. Ker je še posebno med našim narodom dosti takih, ki zagovarjajo današnji družabni red, oziroma način proizvodnje, je gotovo koristno, da se malo natančneje spoznamo s tem. "Taylor System" ni nič drugega kakor naravna posledica kapitalističnega razvoja. Posamezne družbe stoji med seboj v neprestanem boju; ena hoče drugo prekositi. Poslužujejo se pri tem vseh sredstev pa naj si bodo ista še tako krivična. Stroji, ki postajajo od dne do dne umetnejši ter spodbujajo vedno večjo množino delavcev, so pomnožili na eni strani moč kapitala neizmerno, med tem ko so na drugi povečali zopet armado brezposelnih. Vendar pa ni ostalo pri tem; boj se je vedno nadaljeval in postajal vedno ožestrejši. Male družbe priče so se borili na življenje in smrt z velikimi. Posledica tega je, da so danes le še odvisne od milosti zadnjih. Te so združile v svojih rokah vso moč in s tem je prišla tja tudi usoda delavcev, kakor tudi malih trgovcev in tovarnarjev. Toda tudi potem še kapitalizem ni miroval, temveč divji boj se je poostil od dne do dne in "Taylor System" je živa priča temu za to. Ob enem je pa tudi priča, kaj ima delavstvo pričakovati, ako se ne bo zdrnilo iz svoje brezbriznosti ter se pričelo zanimati za svoje pravice.

Pojasniti v podrobnosti se da "Taylor sistem" najlažje z nekaterimi prizori, katere je Taylor sam opisal.

Inženir Taylor je bil nastavljen pri Steel trustu v betlehemskih ulivarnah v Pensilvaniji. Tukaj je opazoval delavce, ki so železno rudo nalagali na železnične voze. Eden izmed delavcev po imenu William Schmidt je bil eden izmed tako zvanih "pridnih" delavcev, ki je pred nje govorni očmi z naglini kretnjami premetaval težke kose rude. Taylor vpraša po tem možu in povedati so mu, da je varčen in priden delavec, ki redi z malo plačo veliko družino. Razen tega pa je še zvedel, da si je ta mož v teku dolgih let prihranil par stotakov in da si je sedaj kupil mali kos zemlje, na kateri si vsaki dan po dve uri zvečer gradi malo kočico. Taylor si je pričel takole misliti: Ta Schmidt je pravzaprav tat. On ukrade družbi vsaki dan dve uri; ker njemu še ostane po delu v ulivarni toliko moči, da de-

la doma še dve uri. Nato pa je šel k Schmidt in pričela sta te pogovor: "Schmidt, ali ste vi res najboljša moč?" "Gospod — jaz vas ne razumem".

"O ja, Vi me razumite prav dobro. Jaz bi rad vedel ali ste Vi najboljša moč ali niste?" "Jaz Vas ne razumim".

"Ven z resnico, jaz bi rad vedel ali ste Vi najboljša moč ali niste eden izmed cenejših delavskih moči. Jaz bi rad vedel ali hočete \$1.85 na dan zaslužiti, ali ste zadovoljni z \$1.15, to je s tem, kar zaslužijo drugi ki niso najboljši?"

"\$1.85 na dan želeži zaslužiti, toraj to imenujete najboljšo moč. Well, potem sem jaz taka moč".

"Vi se smešite! Da, da! Seveda hočete zaslužiti \$1.85, to hoče vsak. Vi pa veste to popolnoma dobro, da to nima s tem nič opraviti, če ste Vi prva moč. Odgovorite mi sedaj že enkrat na moje vprašanje; ne kradite mi mojega časa. Pojdite sem. Vidite tisti kup surovega železa?" "Da".

Ako ste prva moč potem pojdite in naložite jutri ta kup železa na voz za \$1.85. In sedaj mi odgovorite ali ste najboljša moč ali niste?"

"Well ali dobim \$1.85, če to železo jutri celi dan naložim na ta voz?" "Da, seveda dobite jutri in vsaki dan vsaki teden skozi celo leto; to je kar naredi ena najboljša moč".

"Well, to je dobro. Jaz sem toraj to surovo železo jutri naložiti na ta voz in dobim za to \$1.85 in potem vsaki dan?"

"Gotovo, gotovo".

"Well potem sem prva moč".

"Le počasi mož. Vi morate tudi vedeti, da mora prva moč od jutra do večera natančno to delati, kar se mu ukaže. Ali ste že videli tega moža tukaj?"

"Ne se".

Tako, če hočete postati najboljša moč, potem boste storili jutri natančno vse to, kar Vam bo ta mož ukazal in sicer od jutra do večera. Ako bo on rekel, da morate kos železa dvigniti in z njim naprej iti, potem morate storiti. Ako Vam reče, da se morate vsesti, se vsedete. To delajte po redu celi dan. In kar se pride k temu: Nič ugovora! Najboljša moč stori vse natančno, kar se mu ukaže. Ali razumete? Ako ta mož reče pojdite, morate iti, ako reče stojte, morate stati.

Schmidt je pričel delati na povelje, kakor konj. In na ta način je naložil v desetih urah 47½ tone surovega železa na železnični voz. To je šestdeset procentov več kakor poprej. Za njim pa so vse delavce tako naučili.

Kak velikanski dobiček je to pomenilo za družbo kaže sledeče poročilo Taylorja samega:

Po prejšnjem načinu je delalo isto delo 500 mož; po novem 140. Mož je naložil poprej: 16 ton, potem do 59.

Plača moža poprej: \$1.15, potem \$1.85.

Stroški za nalaganje, poprej \$0.72, potem \$0.33.

Kakor hitro je bilo to vpeljavano pri nakladalcih, so ravno na isti način oslepili delavce v oddelku, kjer se kroglice pregledujejo; za tem pa zidarje. Predno se je pričelo pri tem ali onem oddelku s tem sistemom, se je vsak gibljaj delavca natančno preračunal; za to so vzeli kakor, nam kaže slučaj Schmidta, le najboljši delavce. Potem se je dognalo, kako se da gibljaj nagelje izvršiti. Zraven tega so se vpljale razne priprave, ki so nadomeščale človeško moč. Na stroje so pritrili priprave, ki so kako dolgo je delavec stal s strojem; ako je šel po požirek vode, je pripravila natančno zaznamovala čas, ko je bil odsoten. Vse pri delavcu, vsaka kretnja je bila izmerjena in preračunana tako da je postal delavec pravi stroj. Tudi misli ni niso pustili več. Za to je bilo vse žepoprej izračunano v pisarni in tako vrejeno, da je delavec samo še gibal in vso svojo duševno moč postavil na ono točko, da ni bilo treba misliti, kako bo to izvršil, na kakšen način, temveč kako brzo. Pozneje pa so pričeli uporabljati fotografske aparate. Ko je bilo delo enega moža tako fotografirano, so lahko v pisarni z kinematografom si predstavljali delujočega moža, ter so tako dobili priložnost da na tanko pronajdejo kako bi se dale posamezne kretnje predrugačiti, da bi pomnožile uspeh dela.

Tako je postal človek stroj. Kapitalisti se izgovarjajo da prinese to delavcem boljše plačo. A pri

pravi luči pogledano, se vidi da je to za nje le nesreča. S tem se nakučuje eden proti drugemu, kar ima posledice, da se prične boj tam, kjer bi imeli biti složni Kapitalizem stoji za njimi z bičem pomanjkanja, ter jih priganja, da skušajo vedno več zaslužiti. Posledice tega pa so: prenapolnjenost skladišč, in za tem industrialne krize. Delavci pa zraven tega še prezgodaj oslabijo, kar ima posledice, da se širijo boleznim njimi, ter da padajo v prezgodnji grob, potem ko so živeli kratko življenje, v katerem so skoro vsak trenutek žrtvovali za druge, ki so sadove njih truda pograbili. Ta novi način izkoriščevanja je za delavstvo nevaren že za to, ker se neizmerno več blaga izdelava delavci brezposelnosti in privede deželo do industrialne krize. Toda ne samo zato; nič manjša nevarnost ni v tem, ker nezavedni delavci ne spoznajo te nevarnosti ker je vse tako zvijačno vrejeno, da oremoti včasih tudi zavednega delavca. Zabo se po Nemčiji organizirano delavstvo z vso močjo bori proti vpeljavi tega sistema in delavsko časopisje svari neprestano pred to nevarnostjo. V Ameriki se časopisje malo briga za to, le nekaj najboljših iz med teh se ukvarjalo s tem vprašanjem. Kar se pa tiče uniškega časopisja je po večini molčalo, kar živo priča o zaostalosti ameriških strokovnih organizacij.

Dopis.

Grafton Wis.

V senčnem nad vse prijaznem parku so se zbrali rojaki iz Milwaukee in Port Washingtona, da izkažejo mali naselbini Grafton svojo bratsko solidarnost, ter da se ob enem medsebojno vzpodbudijo k vedno večji složnosti. Ta mala naselbina, ki šteje samo nekaj sto Slovencev, je združena v podporno društvo, ki pripada k J. P. Z. Sloga v Milwaukee. V nedeljo je to društvo razvilo svojo zastavo. Rojaki so se na vso moč potrudili, da so naredili slavnost, kakor tudi celo zabavo dostojno in lepo. Ako se računa število oseb, ki so na razpolago za delo, se mora priznati, da v tem dosežejo druge, večje, naselbine; to pač pride od tod, ker vlada v naselbini složnost, ki se bo pa sedaj še gotovo povečala in katere po mnogih naselbinah pogrešajo.

Da so si rojaki v tej naselbini priborili veliko vglede, je bila priča slavnost sama, katere se niso vdeležili samo polnoštevilo vsi Slovenci iz naselbine same, in tudi iz sosednjih mest v velikem številu, temveč tudi vsi ugledni meščani Graftona, izmed katerih sta dva v kratkih besedah pozdravila navzoče. Med temi naj posebno omenim mestnega majorja, ki je preskrbel društvu več avtomobilov, ter se mnogo potrudil, da je društvo naredilo večji uspeh. Tako so rojaki pokazali, kako si mora narod priboriti moči in ugleda. Tudi domači fantje in dekleta so pokazali svojo zavestnost s podarjenim lepim traktom. Tako se je vršila ta slavnost v navdušenju in veselju, ki je prihajalo vsem iz sreče in ki bo vedno naraščalo v proevit naselbine, ter v povzdigo delavstva.

Po končani slavnosti se je razvila po vsem prostotu, zabava, tako da je kmalu vladalo vseobče veselje. K temu pa sta seveda največ pripomogla pevska zbor. Ena pesem za drugo je donela po vrtni in navzoči so z veseljem poslušali zvoke krasnih slovenskih pesmi. Soč. pev. zbor "Naprej" je posebno s svojimi narodnimi pesmami očaral vse navzoče. Vidi se pač vedno, kako je prav da se vedno povsod opominja pevske zbornice, da naj gojijo narodno pesem. Mogočno so donele tudi socialistične pesmi po vrtni. In lahko se trdi da je bilo to prvič, da so se na tem prostotu iste pele. Tudi "Zvon" je storil svojo dolžnost, in rešil svojo nalogo jako dobro. Posebno pa se mora dati popolno priznanje našim dekletam. Vse pesmi, ki jih je pel mešan zbor, so bile proizvajane jako dobro. K temu pa ne pripomorejo samo lepi glasovi pevk, temveč tudi navdušenje, s katerim pejejo. Seveda stane to pač mnogo truda, posebno pa še za pevke, ako se hočejo naučiti težke pesmi tako izvrstno; a pevkam naj bo to v izpodbudo, da imajo za sabo ves misleči narod, ki jim je hvaležen za duševni užitek ki mu ga nudijo. Upati

smeno, da se nam bo še nudila pri lika, da bomo še to poletje večkrat slišali to krasno petje, kakor se nam je n. d. l. v Graftonu. Koliko delo za napredek izvršijo ravno pevske zbori, pri takih priložnostih pač ni potreba še posebno omenjati. Rojaki v naselbinah, kjer se nimajo pevskih in drugih izobraževalnih društev, se s tem vzbudijo k novemu delovanju, kar jih gotovo dovede do tega, da pričnejo še z večjo vnetostjo delovati za povzdigo naselbine. Upajmo, da bodo tudi ti dve naselbini kmalu nadaljevali pot, katero ste nastopili z razvitjem zastave. Ker je v Graftonu in Port Washingtonu prav lahko mogoče, da se dela skupno za eno stvar kakor je vzdržanje pevskega zbora ali pa čitalnice.

Ako bodo rojaki pričeli delati na to, potem bodo tudi ipolnili obljubo, ki so jo naredili pri zbijanju žrebjev posamezniki.

Moskva-mesto jetike.

Eden izmed najslavnejših zdravnikov, ki se bavijo spoznavanjem najstrašnejše vseh bolezni, jetike, Dr. Lapsin, je v svojem predavanju povedal žalostno resnico, da je po skrbnem preiskovanju dognal, da je Moskva, nek dajno glavno mesto Rusije, prvo v katerem je najbolj razširjena ta bolezen. Po tem poročilu je bilo v letu 1912 prinešenih v bolnišnice nič manj kakor 31,579 oseb, ki so bile jetične. To število je strašno. Največ teh bolnikov so bili obrtni delavci, kateri delajo v temih zaduhlih prostorih in stanujejo v na pol razpadlih kočah kjer ne dihajo nikdar svežega zraka. Vsa poročila iz bolnišnice kažejo, da so žrtve te bolezni vedno po večini delavci, kateri najslabeje zaslužijo in delajo po nezdravih delavnicah. Ruska vlada se ne briga za postave, ki bi pri tem stanje delavcev olajšale. Tako jih živi na tisoče v skrajno slabih razmerah. Kolikor ne razširjajo nezdruge delavnice te bolezni, stori to dolgi delavni čas in pa slaba hrana. Delavci v Rusiji po večini ne zaslužijo toliko, da bi se zamogli preživeti tako, kakor to zahteva njih telo, ki se mora neprestano boriti z slabim, z bacili prenapolnjenim, zrakom. Ako ima delavec, ki je primoran delati v slabem zraku, dovolj močno hrano, se še nekaj časa ustavlja boleznim, ako mu pa te nima tedaj pa pade v kratkem času kot žrtev. Tako se vidi, kako prazno je vse pisanje in vsi boji proti tej bolezni, dokler ne bojo vladajoči posejati, kjer je izvir tega zla, to je v bedno stanje delavcev. Toda tega ne bodo storili, ker bi se s tem krajšali njihovi interesi. In tako bodo morali delavci spoznati, da se morajo edino na svojo lastno moč zanašati.

Čudne stave.

Na Angleškem so v navadi jako čudne stave. Tako sta pred kratkem naredila dva rokodelca sledečo smešno stavo. Prvi je rekel, da leti dvakrat okrog cerkve sv. Pavla, predno zamore drugi pojediti za pet centov potvice. Takoj so se tudi starejši vdeležili stave z precej velikimi svčami. Ko je učence enkrat prišel okrog, so že staveli dvajset proti eni da bo ta zmagal, kar se je tudi zgodilo. Še predno je bila prva polovica potvice pojedena je že prvi preletel dvakrat celi prostor. V kraju Fower so se pričeli pričakati, kedo zamore delati najgrobe obraze. Takoj sta stavila neki krojač in čevljar. Navzoči so takoj staveli večje sote na čevljarja, ki je bil kmalu v pazenju lica za tri podobne naprej. Vsi so mislili, da bo zmagal; tedaj pa si je eden izmed onih, ki so staveli na krojača pomagala z zvijačo. Ko se je šlo že za zadnjo podobo, tedaj je stopil krojač na kurje oko; pri tem pa je krojač naredil tako lice, da so mu takoj priznali zmago.

Vojvoda Bedfordski in pa Lord Barmore sta stavila pet funtov sterlingov če je mogoče najti človeka, ki bi pojedel mačko, za plačo seveda. In res se je našel eden, ki je za deset šilingov to storil.

Neki sodar je stavil pet šilingov, da se obesi za kolo kočije in da tako zdrži med tem, ko bodo konji leteli v polnem diru z njo. Takoj so skusili in mož je res stavo dobil.

Ali ste se že naročili na Bodočnost? Ako še ne, potem storite to še danes.

PRI PIVSKEM STUDENCU (BIERQUELLE).

V družinskem in koncertnim lokalu „Zu Bierquelle“, 315 Chestnut St., koncertira vsak večer in ob nedeljah populudne priljubljeni Sarkociš-ov eiganski trio, kakor

tudi znana Tirolska trupa (Zillerthaler Sing voegel) in druge peske. Vstopnina prosta. Vabi utjudno Hans Thehermitz

Vsi na piknik

ki se vrši v prid slov. župnije

v Milwaukee in West Allisu

v nedeljo, 6. julija

v Berninger's Parku

South Pierce in 26th Ave.

Tiketi v predprodaji 10c, pri vratih 15c

Pridite, ne bo Vam žal!

Izvrstna zabava in postrežba Vam je zagotovljena!

ODBOR.

Nekaj za vsacega.

Vsakovrstna zlatnina: prstani, ure vseh vrst, verižice, zapestnice, zaponke itd. Ve. lika zaloga poročnih in drugih daril. Ako ne veste kaj bi kupili vprašajte za svet.

Ker sem se odločil opustiti trgovino na Reed St, prodajam vse po znižanih cenah.

ANTON GRANDLICH,

374 Reed St.—Dve trgovini—5123 National Ave.

POSEBNO Naznanilo Slovincem

Kadar kupujete pohištvo, ne zadostuje za Vas, da veste, kje ga prodajajo, temveč morate tudi vedeti, kje dobite pohištvo, ki bo vredno Vašega denarja. Isto ima vzdržati vse Vaše življenje Ker mi živimo v Vaši sredini, si štejemo v svojo dolžnost, da Vas postrežemo, kakor Vas sploh more kdo posrečiti in sicer s pravim blagom, ki bo Vaš ponos in kras Vašega doma. Kar pa je glavno so naše zmerno nizke cene.

Naše podjetje je novo in se zato Vam ni bati starega in obračelnega blaga.

Plačuje se v gotovini ali pa na lahke obroke.

Prava trgovina za Slovence.

R. FLECK CO.

653—655 Clinton Street.

Jugo-slovansko Podporno Združenje "Sloga"

Milwaukee, Wisconsin

Glavni odbor:

Predsednik: Martin Ropp, 450 South Pierce st., Milwaukee, Wis.;
Podpredsednik: Frank Zakrajšek, 1211 N. 8. st., Sheboygan, Wis.;
I. tajnik: Frank Matitz, 311—Madison st., Milwaukee, Wis.;
II. tajnik (zapis.): John Kraine, 317 Florida st., Milwaukee, Wis.;
Blagajnik: Frank Banko, 5048 National ave., West Allis, Wis.;

Nadzorni odbor:

John Emenc, (predsednik), 288 Grove st., Milwaukee, Wis.;
Math Stiglitz, 415 Florida st., Milwaukee, Wis.;
Anton Tominšek, 233 Reed st., Milwaukee, Wis.;
Martin Jelenc, 289 Mineral st., Milwaukee, Wis.;
Frank Cirej, 458 National ave., Milwaukee, Wis.;
John Ocvirk, 274 Grove st., Milwaukee, Wis.;
John Herga 5035 Sherman st., W. Allis, Wis.

Porotni odbor:

Math Simenc, (predsednik), 444 Park st., Milwaukee, Wis.;
Josip Janežič, 423—53 ave., West Allis, Wis.;
Frank Robida, 283 Reed st., Milwaukee, Wis.

Vrhovni zdravnik:

Dr. P. Langland, Stumpf & Langhoff Bldg., Grove st. & National ave.
Seje so vsaki četrti torek v mesecu.

URADNO GLASILO:

"Bodočnost", 322 Reed st., Room 6, Milwaukee Wis.

RAZNO.

GEVANDANSKI VOLK.

Za časa kralja Ludvika XIV. je na Francoskem v grofiji Gevandam razširjal strah in grozo po tamšnjih vaseh in gozdih najstrašnejši volk, kar jih zgodovina pozna. Ker so bili vsi poizkusi domačinov zaman, da bi to strašno zver ugonobili, so oblasti razpisale na njegovo glavo velike nagrade, potem ko je celo leto moral črede in je nazadnje prišel napadati tudi ljudi.

Ko je bila raspisana velika nagrada, so prišli iz vseh krajev znameniti lovci, toda niso imeli uspeha. Nato so se zvezali z vojaki, ki so prišli iz bližnjih mest, da pomagajo nesrečnim prebivalcem, ker volk je postal vedno krvoločnejši. Toda vse zaman. Zvita žival je ušla vsem zalezovanjem. Potem pa so se zedinili tri občine na skupni lov. Na 7. marca 1765. se je zbralo okrog 20,000 oboroženih ljudi. Tri dni poprej so preiskali celi okraj in našli sled zveri v svočem snegu. Nobeden ni več dvomil na uspeh tega dne. Toda ta dan se je žalostno končal za vse lovec; samo tri pse so ustrelili, katere so po pomoti imeli slabši lovec za volka. Volk pa je pet ur od tega kraja, kjer so ga lovili, kakor bi se norčeval iz lovecev, podal nekaj sto ovac. Potem pa je bil potegnil na poletje v visoke hribe. Se le v jeseni je zopet obiskal nižave ter takoj naznanil prebivalcem svoj prihod s tem, da je podal v nekaj dneh tri sto ovce. Ko pa je postal še predrznejši in pomoril nekaj otrok in žensk, tedaj pa je kralj sam posegel vmes ter razpisal iz lastne blagajne dva tisoč zlatov kot nagrado onemu, ki volka usmrti. To je zopet vzbudilo cele armade lovecev, toda ves trud je bil zaman.

V močvirjih grofije Gavendan pa je ležala mala vas Billaret. V to vas pa ta slavni volk nikdar ni prišel; gotovo se je bal nevarnosti močvirja. To je povzročilo, da so se čutili prebivalci vsi popolnoma varni ter so pustili celo otroke, da so pasli sami ovce; seveda pod zapovedjo, da se ne smejo z čredo nikdar oddaljiti od vasi, tako da bi bilo vedno lahko takoj pomoč poslati, ako bi volk le prišel kdaj na obisk. Dne 12. junija 1766. je bilo pet dečkov in dve deklici v starosti od osem do tavanjst let na paši z čredo ovac. Vreme je bilo megleno in hladno; močvirje pa prevlečeno s tanko ledeno skorjo. Ura je bila ednajst, takrat naenkrat zapazi starejši deček Juri Portefayz da se volk blizu. Njegovi preganjaleci so ga odpodili v ta kraj. Na dečkov klic so se otroci, katerim ni bilo mogoče več bežati ali na pomoč klicati, zbrali skupaj v krog ter so se skušali braniti s svojimi palicami, ki so imele na koncu železne ostrine. Strašni ropar je obkrožil trikrat gručo otrok med tem, ko so ovce v divjem teku bežale. Naenkrat pa je naredil volk bliskovit skok in v

trenutku pograbil malega osemletnega Lojzeka in oddirjal z njim. „Za njim“ je takoj zapovedal Juri; „mi ne smemo malega pustiti volku“. Z vpitjem so vdrl otroci za volkom, ki se je v tem trenutku že vdril v močvirje, ker je bil za led pretežak, in se je isti vdrl pod njim. Lahke otroke pa je led dobro držal in tako so lahko prišli do njega in ga zbadali z ostrinami svojih palic tako dolgo, da je izpustil svojo žrtev. Potem pa je zapovedal Juri: „Zbadajte ga v gobec in v oči“. Takoj so to storili in kmalu je bil oblit z krvjo. Še le potem se mu je proščilo, da se je zkopal iz močvirja in zbežal v bližnji gozd. Mali Lojze je bil le malo ranjen. Njegovi hrabri tovarši so ga spremljali z navdušenjem in vas. Jurju je podarila občina kot plačilo za njegovo junaštvo srebno kupo.

Stirinajst dni potem pa so našli trije kmetje volka z gozdu in ga ubili. Bil je tako oslavljen, da se ni mogel braniti. Eno oko je imel iztaknjeno; žrelo in jezik je bil ena sama otekline, tako da ni mogel več ropati. Nagrada se je med te tri kmete in med otroke enakomerno razdelila. Tako je končal zlozami volk Gavendanski.

Hitrost lastovic in globov.

Da so že v starih časih rabili lastavice za prenašanje raznih poročil, tako Rimljani, ki so obiščali lastavicam male popisane plošče iz voska in jih posiljali v tuje kraje, je pač že obče znano. Tako so že pred dva tisoč leti poznali to, kar smo mi še le sedaj pronašli. Posebno interesantno je v tej zadevi poročilo nekega trgovca s tiči v Antverpnu. On je dal nekemu možu, ki je nesel več golobov, kateri so bili odločeni, da letijo do gotovega kraja za stavo, tudi lastavico, da jo odda v istem mestu. Lastavica je gnezdila pod streho njegove hiše in je bil prepričan, da se bo takoj zopet vrnila. Z golobi ob enem je bila potem ob 7¼ uri izpuščena ter je takoj zletela naravnost proti domu, med tem ko so golobi še nekaj časa iskali pravo smer. Ob 8 uri in 23 minut je lastavica že pela v svojem gnezdu; toraj je dolgo pot 150 milj preletela v v eni uri in osmih minutah; to je z velikansko naglase 120 milj na uro. Golobi pa so prišli šele tri ure pozneje.

Portugalska kaznilnica.

V bližini glavnega mesta Lizabon stoji kaznilnica, ki je edina svoje vrste na svetu. Imenuje se „ječa molčanja“. V tej kaznilnici se je vse storilo, kar zamore napraviti kaznjencem življenje še strašnejše. Eden nad drugim le želi pet nadstropij se deli v hodnike, ki se osredotočujejo vsi v sredi. Okrog središča gredo drugi in imajo obliko kolesa. Ječe so tesne, popolnoma grobu podobne. V vsaki stoji mrtvaška rakev. Obлека jetnikov ob stoji iz mrtvaške srajce. Nobeden človek ne sme tukaj besede spregovoriti; povsod je mirno, kakor v grobu. Enkrat na dan se odpre ječa, da gredo kaznjenci na

kratek sprehod, oblečeni v mrtvaško srajco in z masko na obrazu. Tudi to spada k kazni, da ne smejo videti eden drugega. Dlje kakor deset let ne živi nikče v tem grobu.

Čudni patenti.

Najbolj čudna iznajdba, za katero se je kdaj iskal patent, je pač bila neka priprava, s katero se je lahko prisililo konje in slove, da so se na glavo postavljali. Leta 1905. je bila ta priprava tudi patentirana. Neki stari gospod je iznajdel pripravo, katera ga je rešila po njegovem mnenju strasnega truda pozdravljanja. Ta priprava je bila pritrjena na znotrajno stran klobuka in je imela lastnost, da je delovala kakor hitro je človek glavo upognil. Kakor hitro se je to zgodilo, je ta priprava dvignila klobuk z glave in ga držala nekaj centimetrov nad glavo ter ga potem zopet potisnila lepo nazaj na prejšnje mesto. Neki drugi Amerikane je dobil patent na neko masko, katero se pritrdi pri striženju las na lice, da ne morejo lasje padati po obrazu. Ta maska je iz prozornega mehkega blaga ki se trdo na lice vleče. Za „nežni spol“ je bila pred kratkim patentirana priprava, ki naredi na licu jamice. To je nekaka maska, ki se pritrdi po noči na lice. Z okroglimi vijaki, ki so vpriljavili, se doseže, da se naredi na licu jamice, kakor si dotična oseba želi na bradi ali na licu. Seveda je to olesplavne zvezano z precejšnjimi bolečinami. Toda kaj ne stori vse ženska, da bi bila lepa?

Moč roparskih živali.

Da imajo levi, tigri, medvedje in druge velike roparske živali v sebi moč, ki je, po velikosti njih trupla sojeno, skoro neverjetna, je znano dovolj. Pa tudi male roparske živali, ki se nahajajo po naših domačih goščavah imajo ne navadno moč v sebi. O tem vejo povedati razni izkušeni lovci zanimive stvari.

Neki veleposestnik pripoveduje: Na mojem polju je delala lisica že dlje časa znatno škodo; zajci in perutnina je zginjala vedno bolj. Tako sem se odločil da hočem zasačiti roparja na vsak način. Vzel sem puško in šel ven na polje. Naenkrat sem zagledal lisico, ki je ravno kar davi la zajca; toda predno sem zamo gel dvigniti puško je skočil ropar z svojim plenom v žito in izginil izpred oči, noseč zajca v gobem. Jaz pošljem takoj mojega dobrega psa za njim ki pa je imel jako težko delo v gostem žitu. Moral ji je biti že zelo blizu, ker sem naenkrat zagledal, da je skočila čez plot in kmalu potem še čez dva druga. Bil je jako čuden pogled, ko je ropar skakal s težkim bremenom in se prikazoval iz žita. Ker pa je bil predaleč, da bi mogel nanj streljati, opazoval sem smer, kamor je bežal in potem sem hitel v ovinku proti kraju, kjer sem mislil, da se mora zopet prikazati. Misem se varal. Nekaj minut pozneje je že imel lepo porcijo krogelj v telesu; padel je. Ko sem zajca natanko ogledal, sem šele spoznal, kako težko delo je lisica izvršila. Z zajcem, ki je bil še enkrat tako težak kakor ona sama, dasi je bila popolnoma sestradana, je skakala čez meter visoke plotove. V tem divjem diru je prenesla težkega zajca kakih osem sto metrov daleč.

Drugi slučaj tudi z lisico, pripoveduje grof A. Roscinski, ki ga je videl na svojem posestvu v Sleziji. On se je podal v svoje gozdove v spremstvu gozdarja, da pregleda nastavljenе železne pasti za lisice. Ena izmed teh, ki je bilo privezana za drevo, je manjkala. Krvavi sled in pa okrog razmetana zemlja je kazala nedvomno na to, da je bila tukaj lisica ujeta, da se je otrgala in z železom vred zbežala.

Ker je bil sled še naprej razviden zaradi razrite zemlje, je sklenil takoj, da jo poišče. Sled je vodil proti jezeru. Gozdar je sicer trdil da lisica ni mogla preplavati na tistem kraju pol kilometra široke vode z železom na nogi, toda grof je velel pripeljati čoln, da so se prepeljali na drugo stran; In ni se motil; tam se je sled nadaljevala. Kmalu potem pa so našli lisico, ki je ležala zelo izmučena na nekem soln čnem griču, na nogi pa ji je viselo trinaest funtov težko železo. S to težo je toraj lisica preplavala široko vodo. To kaže veliko moč,

ki je jednaka tigru, ki nese celo govedo s svojim žrelom.

Rodovitni otoki brez gospodarja.

Med tem, ko se pri nas v morju, v jezerih ali rekah ležeči otoki takoj uporabijo za poljedelstvo, ribji lov ali kaj drugega, se nahajajo v indijskem oceanu otoki, ki ne pripadajo nikomur in so nad vse rodovitni, mnogokrat polni zakladov. Tukaj je samo potreba, da pride človek in se polasti takega otoka, da postane tako sam svoj gospod in kralj v svojem lastnem kraljestvu. Pred nekaj leti si je naredil neki bogati popotnik zabavo, da se je vozil od enega otoka do drugega in jih štel in raziskaval. Tako je našel do 15,200 otokov, med katerimi je bilo šest sto naseljenih, 15,000 pa jih je našel praznih. Če prav ti otoki niso posebno veliki; nekateri merijo samo 100 do 200 akrov, vendar pa je že to malo premoženje za vsako družino, ki ne da veliko za občevarje z drugimi ljudmi. Nekateri izmed njih pa so tudi eno ali dve milj dolgi in eno četrtino tega široki. Zopet nekateri so samo toliko nad morsko gladino, da jih voda ne preplavi kadar morje narašča. Veliko jih je, ki so obkroženi od visokih pečin in njih površina je zelo rodovita zemlja, ki jo namakajo mnogi, kakor biser čisti otoki, kakor da bi čakali na pridne roke, ki jih bo pričela obdelovati, kar bi se stokratno izplačalo. In vse to je brez gospodarja in v vsakdo se lahko polasti te zemlje brez vprašanja, brez listin ali pisanja, brez denarja kjer lah ko potem živi v miru, brez davkov policije in armade.

Pohištvo naprodaj!

Proda se pohištvo: miza, stoli, zofa in druga oprava po nizki ceni, na 629—Washington Str.

Mala farma naprodaj.

Posajena je s sadnim drevjem in krompirjem. Hiša, s 6 sobami, ima zidan temelj. 6 milj od West Allisa. Cena \$1,500. Poizve se pri L. Kencilja, 441—Virginia St.

JAC. BINZEL

Trgovca na debelo

z vini in likerji

se priporoča Slovencem

307 Reed St. Milwaukee, Wis.

John Ermenc

JAVNI NOTAR.

Opravlja vsa v ta posel spadajoča opravila točno in zanesljivo. 288 GROVE ST.

IG. KUŠLJAN

229 1st Ave.

LOVENSKA GOSTILNA

ajboljše domače vino, žganje in smodke — Prenočišča za pot. ike.

Slovenska javna notarja in advokata

Vlach & Groelle

23 METROPOLITAN BLOCK Milwaukee, Wis.

zastopata na sodišču v vseh slučajih. Zlasti veliko pozornosti posvečata v slučajih telesne poškodbe in nasilne smrti v času dela. Vsak odvetniški svet zastonj. Pridite v najin urad, ali pa nama pišite v svojem materinem jeziku.

TELEFON: GRAND 359.

Poročne slike

Posebno delo po zelo nizkih cenah.

Velika slika 14x17 do 16x20 popolnoma zastonj vsakima popročencema.

Rad bi Vam pokazal tudi naše nove zgibne slike ki so zelo privlačne.

\$2.00 in 3.00 za ducat

FOTOGRAF

L. HAGENDORFF

173 Reed St., vogal Oregon St.

NAJBOLJŠE OBLEKE

izdeluje po meri

J. KRAINC

317 Florida St., MILWAUKEE, WIS

Ter popravlja čisti pegla in barva stare

Najboljše delo in najnižje cene

Slovenska mesnica

BRATA FERKO

270—1st Ave.

priporočata

svojo dobro urejeno mesnico.

Sveže blago vseh vrst—Cene nizke—Dobra postrežba.

VSELEJ PIJTE

Nitz-ovo soda-vodo, salcer, 'lemon-pir' in 'vais-pir'

Najboljši, če ga pokusiš—"Best by test"

Oglasite se pri nas

A. R. NITZ CO. 382 Hanover St., Tel. S. 380

Mi vsi vemo, da je naša sposobnost za zaslužek v naši otročiji dobi zelo majhna. Toda ta zmožnost se večja z našo starostjo, ko postanemo bolj delavni. Svoj višek po doseže, ko dobimo popolno delavno sposobnost, to je v starosti štirideset ali pedeset let.

Potem pa začnemo postajati telesno slabejši in naša proizvodna sila pojema, vsled česar smo prisiljeni zanašati se na svoje prihranke, ki smo jih deli na stran v času svojih najboljših let.

Te razmere so samo zgodovina tega, kar se dogaja nam vsem vsak dan, a to nam daje nauk, da moramo hraniti v svojem zgodnem življenju. Najboljša pot do tega je, ako si postavimo za svojo dolžnost, da začnemo nalagati svoje prihranke na banki, ki je pripoznano dobra in v kateri se tako skrbno varuje denar, kakor se ravno v

The Mitchell Street State Bank

(Prava Banka za prihranke)

Vogal Mitchell Street in Druga Avenue.

Telephone South 471

Ženska postrežnica

ARTHUR J. BRETT

Balzarimir in Pogrebni ravnatelj

281 Reed St.

Cene zmerne

Milwaukee, Wis.

Drateno omrežje za vrata in okna, kakor

vsake vrste druge dratene izdelke

dobite vedno v največji zalogi pri

A. T. TRENTLAGE & SON

387-391 Grove St.

Postojte!

Pozor!

Citajte!

Kadar ste lačni, kadar ste žejni, pridite k meni in bodele najboljše postreženi!

Prodajam tudi vozne listke za vse prekmorske črte po nanižjih cenah. Tudi pošiljam denar v staro domovino najceneje, najhitreje in najtočneje!

Louis Bewetz, 198 1-st Ave., Milwaukee, Wis.

Telefon: South 4680.

Farme. Willard. Farme.

Številni dosedanja naseljenci na Willardu so dokazali, da so farme v tem kraju najboljše, kar se jih prodaja Slovencem. Zakaj potem kupovati drugje, kjer je zemlja slabša in kraj brez ugodnosti za naseljenca. Vse potrebno o Willardu izveste pri

Adria Colonization Co.

322 Reed St., Milwaukee, Wis.

IG. KUŠLJAN, upravnik.

